

Ureja uredniški odbor — Glavni urednik Strukelj Karel — Naslov uredništva in uprave: »Posavski tednik«, Videm-Krško 1 — Čekovni račun pri NB FLRJ Krško št. 615-T-145 — Tiska Mariborska tiskarna — Celoletna naročnina 400, polletna 200, četrtletna 100 dinarjev — »Posavski tednik« izhaja enkrat tedensko

KRŠKO, dne 8. maja 1954

POSAVSKI tednik

GLASILO SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI OKRAJA KRŠKO

K.n. Studijske knjižnica
Milana Janca
p. Novo mesto

S seje Okrajnega ljudskega odbora Krško

Razprava o družbenem planu in proračunu

Za predsednika okrajnega sodišča je izvoljen tov. dr. Marjan Pavlič, za predsednika Sveta za zdravstvo in socialno skrbstvo pa tov. Gustav Pečnik — Izpopolnjen je Svet za gospodarstvo ter izvoljena proračunska odborniška komisija

V prvem delu seje OLO je tov. Rebernik podal v imenu računsko komisije poročilo o pregledu zaključnega računa OLO za leto 1952 ter predlagal odlok o njegovi potrditvi. Za izvajanje okrajnega proračuna je bila izvoljena petčlanska proračunska komisija, ki jo sestavljajo: Stane Nunčič, Lovro Breznik, Anton Mustar, Karel Mrvič in Marija Vintar. Sprejeta je bila tudi odločba o likvidaciji žage v Mokricah.

Okrajni ljudski odbor je razrešil dosedanjega predsednika Okrajnega sodišča tov. Repovža, ker le-ta odhaja na novo službeno mesto. Za novega predsednika Okrajnega sodišča v Novem mestu je bil soglasno izvoljen tov. dr. Marjan Pavlič, dosedanji predsednik Okrajnega sodišča v Celju. Da bi Zavod za socialno zavarovanje v Krškem lahko nemoteno posloval, je OLO sprejel garancijsko pismo za 7 milijonov dinarjev, ki jih potrebuje za obratna sredstva.

Na predlog tov. Staneta Nunčiča je bil izpopolnjen tudi Svet za gospodarstvo. Razrešena sta bila dva člana, na novo pa so bili izvoljeni tov. ing. Drago Mišič, Gvido Vesel, Niko Pečnik ter Anton Liljeg. Nato je sledila razprava o predlogu družbenega plana in proračuna za leto 1954. Predsednik Gospodarskega sveta tov. Stane Nunčič je obrazložil predlog ter dejal, da je le-ta plod mnogih diskusij in prizadevanj svetov in komisij OLO, da bi bil čim bolj realen in popoln. Poudaril pa je tudi, da predlog kljub temu ni brez pomanjklivosti. O njih se moramo na seji pogovoriti. Pri tem moramo upoštevati dejstva — je dejal tov. Nunčič — da v letošnjem letu ni mogoče kriti vseh nužnih potreb, čeprav razpolagamo z znatno več sredstvi kakor pa lani, ker delitve zavisi od ustvarjanja.

Ing. Tone Koželj je v imenu komisije za družbeni plan in proračun OLO poročal o spremembah predloga družbenega plana in proračuna za leto 1954, ki jih je komisija na svoji seji osvojila, in predlagal ljudskemu odboru, da jih sprejme. Nato je sledila živa diskusija, ki je trajala polnih sedem ur in v kateri je sodelovalo nad polovico prisotnih odbornikov. Razpravljali so o ustvarjanju sredstev in proizvodnji v letu 1954, o osnovni razdelitvi sredstev za investicije, o delitvi dobička med okrajem, občino in podjetji ter o proračunu okrajnega ljudskega odbora.

V razpravi je sodeloval tudi zvezni poslanec tov. Janez Hribar.

Med drugim je dejal, da se moramo pri razpravi o družbenem planu in investicijah držati osnovne smeri: vlagati sredstva tja, od koder upravičeno pričakujemo največ koristi, od koder se bodo vložena sredstva najhitreje povrnila, to je v proizvodnji. S povečano proizvodnjo in istočasnim dviganjem storilnosti bomo ustvarili več in cenejša sredstva za življenje ter tako zboljšali tudi življenjski standard.

Nadalje je tov. Hribar govoril o zastarelem načinu proizvodnje in nizki storilnosti v kmetijstvu ter poudaril, da moramo voditi nenehno skrb za to, da čimveč ljudi vključimo v moderno proizvodnjo, da se tudi kmetijska proizvodnja modernizira. Razmišljati moramo, je dejal tov. Hribar kako bomo vso odvečno delovno silo, ki ostane na vasi, zlasti v mrtvi sezoni, zaposlili v tako imenovani dopolnilni proizvodnji.

Govoril je o graditvi komun in njene gospodarske moči, ki pa je ne predstavljajo velike tovarne, temveč tudi drobna predelovalna industrijska in obrtniška dejavnost. Le-ta se pogostokrat pozneje razvije v velike obrate in podjetja.

Omenil je tudi nepravilnosti, ki se še dogajajo v podjetjih in dejal, da se tu in tam še vedno napravi kakšna škoda družbeni skupnosti, ki bi se ji lahko izognili, da pa v odnosu na škodo za gospodarski napredek iz časov stare Jugoslavije, ko je bilo na sto tisoče ljudi po cela leta brez posla, skoraj nič ne pomeni.

Tov. Hribar se je nato zadržal tudi pri vlogi KZ in njenih odsekov za dvig kmetijske proizvodnje. Dejaj, da bi morale KZ s svojimi odseki mnogo širše gledati na svojo perspektivo kot pa danes, ko se nekatere še vedno bavijo le s trgovino, zapostavljajo pa kmetijsko proizvodnjo, poljedelstvo, semensko službo, sadjarstvo in vinogradništvo, živinorejo itd.

Dotaknil se je tudi kreditne politike in ugotovil, da se je v letošnjem letu napravil važen prelom s tem, da je tudi kmetijstvo dobilo mnogo več sredstev kot pa jih je imelo do sedaj. Vendar — je dejal tov. Hribar — se pri pospeševanju in modernizaciji kmetijstva ne smemo zanašati samo na kreditne, temveč izkoristiti moramo vse rezerve in paziti, kje in kako se uporabljajo kreditna sredstva.

Ko je tov. Hribar govoril o vlogi OLO pri usmerjanju gospodarskega razvoja v okraju,

je dejal, da je v njegovem delu, zlasti ko gre za razpored ustvarjenih sredstev, čutili dve tendenci. Na eni strani odborniki iz vasi težijo za tem, da gre čimveč sredstev na vas, odborniki iz industrije pa se zavzemajo za to, da grede tja, kjer se dejansko tudi več ustvarja, to je v industrijo. Vsi skupaj pa se moramo zavedati — je poudaril tov. Hribar — da, če bi krški okraj ne imel toliko industrije, bi tudi o teh sredstvih, ki za letošnje leto o njih razpravljate, ne mogli govoriti. Brez industrije se tudi kmetijstvo in vas ne moreta razvijati.

Tov. Hribar je ob zaključku svoje diskusije dejal, da se mora OLO kot celota zavedati, da je odgovoren za gospodarstvo vsega okraja, da mora poznati njegove gospodarske možnosti in potrebe, ker le na ta način bo lahko izvrševal naloge, ki stojijo pred njim.

Po načelni razpravi o predlogu družbenega plana in proračuna je pričel odbor z diskusijo o posameznih delih tega predloga, naker je bil z manjšimi spremembami in posameznimi priporočili soglasno sprejet.

Celotna diskusija o predlogu družbenega plana in proračuna, tako med volivci na terenu kakor na sejah občinskih in okrajnega ljudskega odbora, je pokazala znaten napredek v odnosu

na prejšnja leta. Videti je bilo tudi, da je bil predlog dokaj skrbno pripravljen, da so bili na eni strani realno zajeti vsi možni dohodki, na drugi strani pa je bila tudi osnovna razdelitev razmeroma pravilna. Glede na stanje v mnogih naših šolah, ki so ga prikazali odborniki v svojih diskusijah, je bil sprejet predlog, da je pri državnih rezervah v prvi vrsti treba skrbeti za šole.

Na 14. seji okrajnega ljudskega odbora se je v razpravi o družbenem planu in proračunu pokazala tudi stara slabost, namreč, da se je mnogo več, skoraj bi rekli izključno, govorilo le o delitvi dobička med komuno in podjetji, o delitvi občin na dohodnini, o delitvi po družbenem planu predvidenih dohodkov itd., kaj malo pa je bilo govora o ustvarjanju sredstev, o novih virih dohodkov, o povečanju proizvodnje in večji storilnosti pri delu itd.

Na dan so prišle skoraj vse večje potrebe in želje, ni bilo pa predlogov, od kod vzeti in kje dobiti kritje za te izdatke in podobno. Vse pa kaže, da se bo v prihodnosti tudi v tem oziru pokazal napredek, da bodo člani obeh zborov OLO začeli razmišljati tudi o tem, kako ustvariti čimveč sredstev, povečati in pocieniti proizvodnjo, ker bo od tega odvisen tudi ves naš napredek.

Palaca OZN v Zenevi, v kateri zaseda Azijska konferenca

Pred objemom svobode

1945. Nemška zver je poslednjikrat dvigala glavo, ki bo zdaj zdaj omahnila, ki jo bo človeštvo pokopalo v globino zemlje. Pomlad je brstela vse naokoli. Vsaka bilka pa se je dvigala utrujena, propadla, tako da se je v njej komaj porajalo življenje. Cvetovi pa so bili čudno odreneni. Rekel bi, da je na njih cvetela kri vseh onih, ki so darovali lastno kri na oltar svobode. Vse pa se je prebujalo iz trpljenja. Čeprav je bilo vse slabotno, se je vendar v nekaj dneh opomoglo in ozelenelo in zaživelo lepše kot katerokoli pomlad.

Vse ozračje je bilo prepojeno s tajnim dihom svobode. Polagoma je naraščal in se končno zvil v bučen glas. Svoboda je bila tako blizu, da si čutil njen dih, da bi jo lahko objel, samo korak še pa bo pri nas, med nami, ki smo jo čakali in se zanj borili dolga štiri krvava leta.

Tujec se je umikal, partizani pa so z juriši, pesmijo in veseljem osvobajali naše vasi, trga in mesta. Svoboda je prihajala vedno bliže, bliže vsej naši domovini.

Mnogi so po dolgih letih zopet videli svoje domače. Tam nekje je sin objel staro, sivo mater, ki jo je čas stisnil, a vendar je njena volja pomagala dočakati svobodo in sina. Tam zopet nestrpnost čaka žena s kopico otrok moža. Drugje pa obklopuje padlega brata, sestro. Žalost in veselje sta objemala našo deželo. Vsak pa se je zavedal, da brez žrtev ni svobode.

Tudi Ivan, oče šestih otrok, je odšel že prvo leto v partizane, ker je že v stari Jugoslaviji čutil gorje in krivice, ki so jih trpeli delavci in vsi zavedni ljudje. Sel je skozi bojne melete, bil štirikrat ranjen, toda svinčenke mu niso mogle do živga. Čim bolj se je bližala svoboda, tem bolj ga je vleklo domov, k ženi in otrokom, ki so ga doma nestrpnost pričakovali.

Tu pa tam so se še držale skupine osvajačev, ki so se vračile poraženi. To jih je grizlo. Narod, ki je tako majhen, jih

je premagal. Narod, ki po njihovem nauku nima lastne kulture. A vendar, prevarali so se. Tu so naleteli na jeklenega človeka, ki mu niso mogle do živga ne svinčenke ne mučenje.

Zadnjega dne, preden je prišla svoboda med nas, se je vračal Ivan navsezgodaj proti domu. Sonce je vzhajalo v vsej svoji lepoti, megle ob Savi so se pomikale proti zahodu in polagoma izginile. Hodil je počasi — trudno. Na rami mu je visela puška, ki ga je spremljala od prevega dne. V njegovih možganih se mu je porajalo nešteto misli. Pred očmi je videl ženo, otroke. Zopet se mu prikazuje vsi grozni prizori, ki jih je doživel. Vse, vse! Jutro pa je mirno, vse prosto diha, kapljice se leskečejo v jutranjem soncu.

Pospešil je korak. V daljavi je zagledal svojo vas. Na tihem je ponovil besede moža, velika, ki se je rodil v tej vasi: »O Vrba, srečna, draga vas domača! Vrba! mu je zavriskalo srce. Ni več korakal, tekkel je. Vase se mu je bližala in kmalu je obstal pred domačim pragom.

Potočan Jelko

Lado Smrekar: OB SETVI

Ti draga prst, domača gruda, ki sem te v potu preoral! Nešetokrat ubit od truda, sem v brazde zrnje ti sejal.

Oraj sem te tako skrbno kot si oraš ti mi lice; ko v jutro so zapele prve ptice, že po razorih stopal sem krepko.

Zvečer, ko slavec zažgole je tam na robu njive, ko je razpredla sive grive poletna noč, domov sem truden šel.

In naglo, naglo so drsele, kot seme v brazde, dnevi v mrak, in če obzorje je pokrtil oblak, v dlaneh so žulji zaskelili.

Zdaj sem ves miren, draga zemlja, saj vem za koga bom sejal, ljubezen delo moje spremlja in v meni up je ves svetel.

Ženevski teden — brez večjega napredka

Ali bo ženevska konferenca sledila stopinjam berlinske? — se vprašujejo diplomatski in politični opazovalci po vsem svetu. Dvomi v uspešen, predvsem pa v koristen in učinkovit konec o korejskih in indokitajskih vprašanjih, zaradi katerega so se poleg štirih velesil napotile v Ženevo tudi ostale prizadete delegacije Vzhoda in Zahoda, so namreč spriče do kak jaložnega poteka dosedanjih plenarnih sej vedno večji.

Vprašanje bodoče ureditve Koreje se od trenutka, ko je prišlo na tapet, ni pomaknilo niti za las naprej. Južna Koreja vztraja pri zahtevi, da se morajo kitajske čete umakniti iz Koreje takoj, medtem ko naj bi splošne parlamentarne volitve pod nadzorstvom OZN izvedli samo v Severni Koreji, kamor posebna nadzorna komisija OZN doslej še ni smela. Njene zahteve se v glavnem naslanjajo na resolucijo OZN o Koreji, ki jo je pred leti sprejela Generalna skupščina OZN. Severna Koreja zahteva splošne parlamentarne volitve, ki bi jih pripravili predstavniki obeh Korej, brez kakršnega koli vmešavanja Združenih narodov.

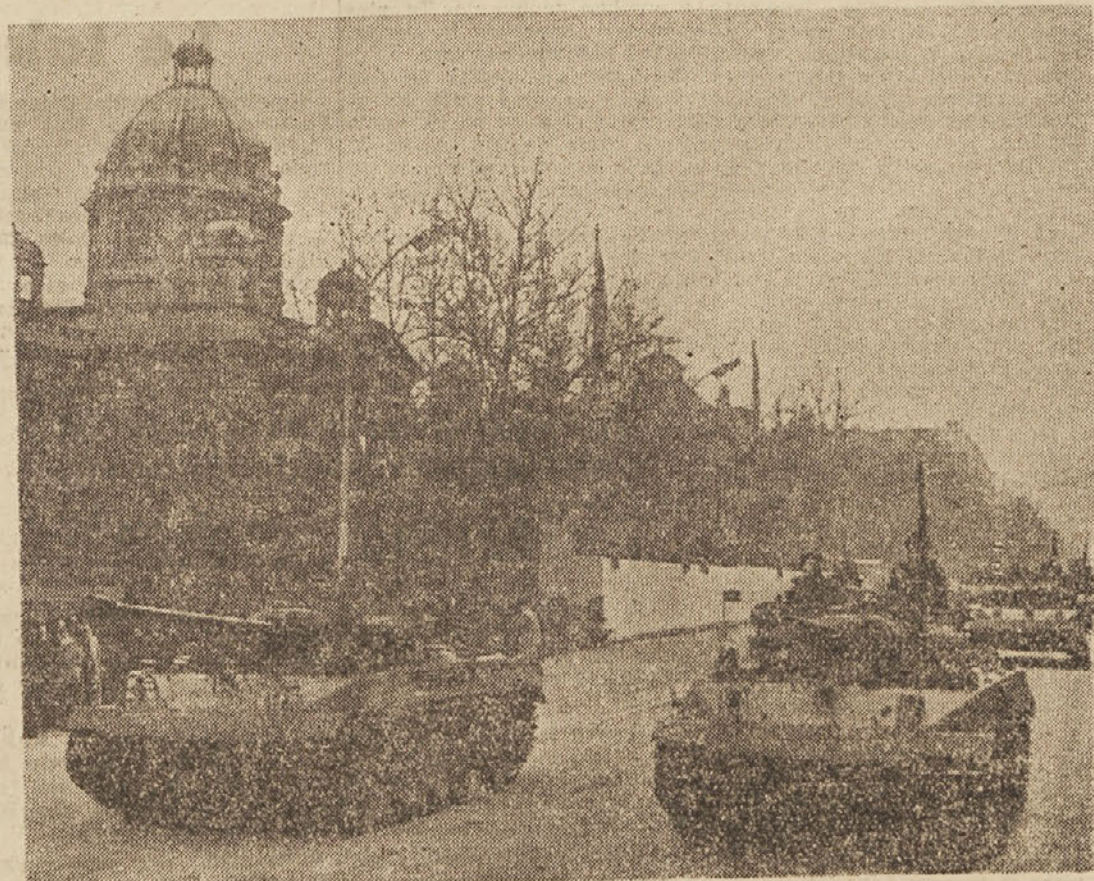
Južnokorejsko tezo odločno podpirajo ZDA, pa tudi ostale zahodne delegacije so ji več ali manj naklonjene. Severnokorejski načrt trdovratno podpirata SZ in Kitajska. Sedaj ni druge rešitve kakor da se na konferenci pojavi tretja sila, ki bo skušala s kompromisnim načrtom zblížati obe stališči. Prvi poizkus je naredil že avstralski zunanji minister Casey. Ker se britanski zunanji minister Eden doslej v korejsko razpravo ni spustil, sodijo, da bo imel or. glavno besedo kot posredovalec. Razen tega je treba tudi upoštevati, da so se delegacije, predvsem pa »veliki štirje«, na »neuradnih« sestankih (banketi, svečane večerje in kosila) uspešneje lotili razgovorov o vseh perečih ozir. nasprotujočih si mnenjih, ker jih pri tem ne motijo predstavniki javnega mnenja — novinarji in fotoreporterji. Tako se razprava pravzaprav odvija bolj med štirimi zidovi, kakor na plenarnih sejah konference.

Vendar ta teden korejsko vprašanje ni prevladovalo. Po »privatnih« medsebojnih posvetovanjih, posebno med sovjetsko in francosko delegacijo, so namreč težiče razgovorov prenesli na drugi del ženevske konference, na bodočo razpravo o Indokini. V tem vprašanju so dosegli vsekakor večje uspehe kakor v korejskem. Med drugim so se sporazumeli o bodoči sestavi delegacij, ki se bodo konference udeleževale, pa tudi že o datumu pričetka. Najnovejša vest sicer govore o tem, da je Francija, najbolj prizadeta stranka v tako imenovanem indokitajskem sporu, zaprosila za kratko preložitve, vendar kaže, da so po sredi povsem tehnične prepreke in nič drugega. Francoska delegacija se je v četrtek tudi znebila najtežjega bremena: vlada je dobila zaupnico v parlamentu in se ji ni treba bati, da bi prišlo prav sedaj, ko je ženevska konferenca v polnem teku, do vladne krize, ki Francijo tako rada obišče.

Prihodnji teden bosta vzporedno potekali razpravi o Koreji in Indokini. Nekoliko sence na Ženevo je vrgel nenaden odhod ameriškega zunanjega ministra Dullesa. Četudi ga je napovedal, še preden so posamezne delegacije pojasnile svoje stališče do kitajskega problema, nekateri sodijo, da je pravzaprav s svojimi prizadevanji v Ženevi pogorel in da se je zaradi tega umaknil. Njegovi načrti o obrambni skupnosti za Jugovzhodno Azijo in še prej o neposredni pomoči Indokini proti »Ho Si Minhovi in kitajski agresiji« so vsaj za sedaj splavali po vodi. Težko je trditi, ali sta ga Velika Britanija in Francija prepričali, da bi v Indokini ne kazalo razširiti vojnega žarišča in da je treba namesto vojaške poiskati politično rešitev indokitajskega spora. Resnica je le, da bo svoj »neborbeni« umik kaj težko branil pred onim delom republikanskih senatorjev in članov Predstavnškega doma, ki se jim hoče vojaških lavorik v Indokini. V času, ko to poročamo, se v ZDA že slišijo pripombe v njegovem sporazumu,

pa tudi pripombe, ki govore njegovi ženevski politiki v prid.

Kakšni so torej izgledi za ženevsko konferenco kot celoto? Če bodo delegacije, ki sodelujejo na konferenci, prevemale resnične težnje po miru in zmanjšanju mednarodne napetosti, bo morda le kaj dosegla. En korak naprej bo predstavljal že sam sklep, naj ustavijo sovražnosti v Indokini, tako bo vsaj prenehalo sedemletno prelivanje krvi. Tako »vzhodni« kakor tudi »zahodni« načrt o Indokini predvideva ta predlog na uvodnem mestu. Lepo pa bi seve bilo, če bi prišlo do splošne rešitve tako korejskega kakor tudi indokitajskega problema in s tem tudi do popuščanja mednarodne napetosti v Aziji.

Z veličastne prvomajske parade v Debrecenu

KULTURNI PREGLED

„Radikalna kura“ v Globokem

Globoka je lep kraj. Ima kino, KUD in še marsikaj. Ima pa tudi igralce, ki se vloge nauče, potem pa jih k predstavi ni! No, o tem bomo slišali še pozneje.

Dne 2. maja je bila v Globokem repriza komedije »Radikalna kura«, ki jo je nastudiral tamkajšnji KUD ob sodelovanju orkestra kulturnih delavcev okraja Krško. To je zelo lepa igra s petjem in plesom, ki pa nikakor ni tako uspešna, kakor bi bilo zalet! Neuspeha so krivi deloma igralci sami, deloma pa tudi orkester. Moj namen je globokim igralcem pokazati glavne napake, jih opozoriti, kaj ni bilo prav, kar ni ustrezalo zahtevi igre same kakor tudi ne občinstvu. Ni moj namen hromiti delo KUD, pokazati hočem le, kaj je napakega v njihovem delu!

Tov. Peterkovič kot Bombek je bil vseskozi zelo dobro podan. Gotovo je Peterkovič že star igralec, saj igra svojo vlogo zelo dobro. Gledalcu se zdi, da ima pred seboj res starca in ne moža v najboljših letih, tako prepričljivo zna tov. Peterkovič izoblikovati svojo vlogo Ivanka Zmavčičeva kot Cecilija (Bombekova žena) ni igrala tako prepričljivo. Ne zna pokazati lila žene, ki s svojo voljo doseže vse in poveljuje celo svojemu možu! Njena odločnost je bila nekam prisiljena, prav nič ni znala poudariti jeze in gospodovalnosti. Mogoče pristajajo tov. Zmavčičevi nežne in sentimentalne vloge starih devic, odločne in gospodujoče žene pa ne zna pokazati! Tov. Zorkova kot Vanda je bila boljše, posebno v prvem dejanju. V ostalih dveh dejanjih pa je bila preveč mlačna. Drugače pa je s tov. Germovškovo. Svojo vlogo Jelke je vseskozi mojstrsko igrala. Njena igra, glas, vse je bilo tako prepričljivo in pristrčno, da zasluži za to vlogo vso priznanje. Tov. Keržan, ki igra (ali bolje, ki bi naj igral) vlogo kapetana Medena, je čudne sorte tič. Vlogo se je sicer naučil, tudi igral je pri prvi predstavi, vendar ga v nedeljo ni bilo na spregled. Zaradi tega so igro nekako priredili. Izpustili so v drugem dejanju dve ali tri slike, tako da igra ni delala nikakega vtisa celote! Vse to zveni nekako čudno, vendar je res. Ne vem, kaj je imel tov. Keržan tako nujnega, da je pustil vso stvar v nemar? Vendar pa ne smem mnenja, da bi bilo dobro naučiti igralce discipline! Anton Pečnik je svojo vlogo dr. Rogana podal zelo dobro, le peti ne zna. V duetih in arijah, ko bi moral njegov glas zveneti in voditi ostale, je popolnoma zamrl. Sicer tega ni kriv igralec, če ni pevec, kriva je tega le izbira igralcev, ki nikakor ni bila zadovoljiva. Boljši v petju je bil tov. Harapin. Ima zelo lep, toda malo pretih tenor. Tudi ne bi škodilo, če bi se v svojo vlogo bolj vživljal. Tov. Kranjc kot »Conte Bombelli« je bil zelo slab. Tega »vnečnega mladeniča« bi moral igrati bolj temperamenten igralec, ki bi to vlogo podal bolj živo. Ta vloga zahteva živahnost in okretno-

sti, ne pa neke mlačnosti in toposti, kot jo je pokazal tov. Kranjc! V tretjem dejanju, ko igra sodnika, je deloval naravnost komično. Njegov glas, kretnje, sploh vse, je bilo tako čudno...! Kljub temu pa sem dobil vtis, da je igralec dal od sebe najboljšo, kar je zmogel. Torej je tudi temu slabemu uspehu kriva napačna izbira igralcev. Pavla Volčanjskova je bila zelo posrečena. Vlogo lepe in zapeljive Eteke de Gomboš je igrala zelo lepo. Tov. Lepšina kot inženir je bil prav čuden. Sploh je delal vtis, da ima pred seboj težaka, ne pa intelektualca. Tudi Jaka in Katica sta bila zelo slaba. Njun duet v prvem dejanju je bil naravnost smešen! In tudi njun mali plesni vložek je bil čuden. Stopicala sta po odru brez vsakega ritma, kot da glasbe sploh ne slišita. Tudi slab pevec je Jaka. Jožica Černelc kot natakarka je bila zelo prisiljena. To vlogo bi morala prevzeti temperamentna in razposajena igralka. Baletni vložek v drugem dejanju je bil zelo dober, tudi zbor je pel dobro. Le ples kmečkih fantov in deklet se je začel zelo

čudno. Orkester je trikrat napačno začel, prav tako tudi plesalke. Tisto poskušanje in stopicanje po odru je v vrstah vzbujalo hihitanje in smeh. Tov. Zmavčičevi in tov. Kranjcu bi priporočal, da se naučita obvladati smeh! Zelo neprimerno je, da se sodnik pri razpravi smehlja in da se žena pri zaobljubi pokorščine smeje. Igralci se morajo naučiti obvladati svoj obraz, ne pa da v kočljivih primerih, ko se publika smeje, tudi igralcu vse gube same od sebe lezejo v nasmešek!

Mislil, da sem igralcem povedal, kaj je bilo v njihovem delu slabega, in upam, da ne bo zamere! Zele bi le, da se igralci v Globokem znebijo svoje otopenosti in začnejo igrati tudi večje dela. Saj imajo za to vse pogoje in nekatere dobre igralce. Vsekakor pa upajmo, da bo to res radikalna kura KUD v Globokem in da bodo igralci svoje delo prilagodili zahtevi igre same! KUD v Globokem ima za svoj razvoj vse najboljše pogoje. Saj ima lepo dvorano in zelo bogato opremljen oder. Naj igralci ne mislijo, da težje in zahtevnejše stvari ne zmorejo, ker ima igra klub slabostim tudi nekatere dobre stvari. Dela naj se lotijo resno in požrtvovalno, pa bodo uspešni! -vc

Večer narodnih plesov in pesmi v Dobovi

»Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača.«

Tako pravi narodni pregovor, ki se mnogokrat uresniči v tej ali oni obliki. Pred kratkim se je ta pregovor uresničil tudi v Dobovi, kjer je folklorna skupina dejala: »Ples do plesa - venček; venček do venčka - nastop.«

Nastop? Da, celovečerni nastop je pripravila mlada folklorna skupina na večer pred 1. majem z naslovom »Večer narodnih plesov in pesmi«. Ta prireditev pa je bila združena s proslavo 1. maja. Za začetek je orkester iz Dobove zaigral Internacionalo, zatem pa je spregovoril tov. Vučnjak, nekaj besed o pomenu praznika. Nato je dala svoj program folklorna skupina.

Prič je ta mlada folklorna skupina nastopila že 29. novembra lani in ljudstvo zelo navdušila sebi pa s tem dala neko moč, tako veliko moč, da je začela misliti na celovečerni nastop. Ta misel, ki se jim je zdela kakor ideal, ki je težko ali pa sploh nedosegljiv, je postal resnica. 30. aprila - na večer pred velikim delavskim praznikom - je dala svoj prvi celovečerni nastop.

Pred vsakim plesom je tov. Bešlagičeva razložila vsebino plesov, kajti mnogi plesi so se pesali ob točno določenih običajih. Tako n. pr. so se gorenjski narodni plesi in svatovska polka plesali le na svatbah in to v prejšnjih stoletjih na Gorenjskem. Belokranjski venček plesov je bil sestavljen iz plesov, ki se še sedaj plešejo v Beli krajini. Za temi plesi je sledil venček panonskih, slovenskih in prekmurskih plesov, ki se plešejo še danes. Malokater nedelja mine da se ne bi zbrali v naših sosednjih republikah fantje in dekleta in zaplesali ta ali onj ples.

Solo ples »Beogradjanka« sta pesali Medil in Majda Bešlagič, ki sta vzbudila pri ljudeh še posebno zanimanje. Ta ples se pleše v Beogradu in okolici. Od tod tudi njegovo ime.

Za konec sta sledila še dva slovenska narodna plesa. Koroski rej je ples ki so ga smele pesati samo dekleta, ki so že izpolnila osemnajsto leto in so bila popolnoma neoporečna v moralnem oziru. Kakor hitro se je kaj slabega govorilo o kakem dekletu, ni smela pesati tega plesa. Pa še ena posebnost je pri tem plesu. Fantje imajo svojega voditelja-kontarja, ki otvori ples in izbere plesalcem

dekletu, nato jih lepo razmesti in da harmonikarju znak za začetek.

Popolnoma drugačen pa je ples z metlo. Po kratkem šaljivem plesu s pesmijo se dekleta razporede v vrsto, okoli katere plešejo fantje, ki na koncu kitiče.

»Zdaj pa zapleši z njo...« zagrabil dekletu in zapleše z njo. Ostal pa je nekdo brez dekleta, ki zapleše z metlo in na koncu nažene vse skupaj z odra.

Med odmorom, ko so se plesalci preoblačili, je igral dobovski orkester. Preobleči pa so se morali skoraj za vsak ples - venček plesov - v noše, ki so ustrezale določenemu plesu.

Malokdo bi pričakoval, da se bo ravno v Dobovi ustanovila pomembnejša folklorna skupina, prva v krškem okraju, ki se lahko postavi s samostojnim celovečernim nastopom.

Mnogo dela in truda je bilo, preden je tov. Bešlagičeva naučila mladince in mladinke pesati plesne jugoslovanskih narodov. Enkrat ali celo dvakrat na teden so prihajali v šolo in tam vadili. Težak je bil začetek, kajti malo jih je bilo, ki so znali pravilno pesati polko ali pa drmeč, ki je pravzaprav osnova vsesrbskih in bosanskih plesov. Toda z vztrajnim in potrpežljivim delom so dosegli toliko, da so posamezne plesne združili v venčke.

To je prva pomembnejša folklorna skupina v krškem okraju, ki se lahko ponaša s samostojnim nastopom, ki je že za njimi. Zadovoljni so. Kako tudi ne bi bili, saj so vendar uspeli. Ljudje so bili s tem nastopom zadovoljni; in mnogi si še želijo podobnih prireditev.

V nedeljo, 2. maja, je ta skupina že gostovala v Hrvaški v vasi Senkovec. Tu so bili ljudje zelo zadovoljni in mislim, da bodo povsod, kjer jih bo ta mlada skupina obiskala. Z. L.

Le tako naprej!

Kmetijski in gozdni delavci v Leskovcu se vedno bolj uveljavljajo. Zavedajo se, da si bodo le v skupnosti; priborili vse pravice, zato so se povezali v močni sindikalni organizaciji. V začetku je bila le-ta bolj šibka, vendar so krizo kmalu preboleli. Organizacija sama se je močno okrepila; sedaj šteje 27 članov. Med njimi so ljudje, ki so bili nekdanj odvisni kot

Gostinska zbornica

Gostinska zbornica za okraj Krško je imela 29. aprila svojo prvo redno sejo, na kateri so se pogovorili, kako si dvignili gostinstvo na čim višjo stopnjo; izvolili so tov. Mitja iz Čateških Toplic za podpredsednika zbornice, tov. Pšeničnika iz Pišec pa za predsednika nadzornega odbora. Tov. Černe je poročal o dogovoru s funkcionarji OLO, prav tako pa so sklepali tudi o vskladitvi gostinstva z novo uredbo glede privatnih gostincev, gostin in menz, o čem bodo sklepali na skupni seji. Tri člane so po sklepu občnega zbora zaradi neplačevanja članarine izključili, tov. Černetu, dolgoletnemu predsedniku, in tov. Mitji Lebarju, voditelju tečaja, pa v okviru finančnih možnosti priznali nagrado za uspešno delo.

Gostinski zbornici želimo v njenem prizadevanju za dvig gostinstva v okraju čimveč uspehov.

D. V.

Obisk v Celulozi Videm-Krško

Posavska sekcija Društva inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesne industrije je v delovnem programu za letošnje leto med ostalimi strokovnoprosvetnimi nalogami in propagandističnimi manifestacijami sprejela tudi nalogo ogleda »Celuloze« v Vidmu, enega od pomembnejših potrošnikov gozdnih proizvodov - celuloznega lesa, ki ga uporabljajo kot surovino za pridobivanje celuloze.

Ogleda, ki se je izvršil dne 24. aprila, se je udeležilo 54 članov sekcije - logarjev, tehnikov in inženirjev gozdarstva iz državnega in nedržavnega sektorja posavskega gozdnogospodarskega področja. Zaradi službene odsotnosti obratnega inženirja »Celuloze« je bilo strokovno vodstvo ogleda tovarne v rokah komercialista tovarne tov. Pirca. Udeleženci ekskur-

zije so si najprej ogledali prostorno skladišče lepo vskladiščeno celuloznega lesa, med katerim je bilo poleg smrekovega opaziti tudi topolov celulozni les, saj ga tovarna uporablja okrog 20% od celotne količine surov. Nadaljnja pot je udeležence ekskurzije vodila mimo elektroenergetske centrale in oddelka za pridobivanje žveplene kisline kot stranskega proizvoda tovarne, skozi brusilnico, drobilnico, pražilnico, belilnico in ostale oddelke tovarne vse do skladišča izdelanega proizvoda - celuloze, pripravljene za odpremo.

S potrebnimi pojasnili tov. Pirca o izkoriščanju surovine in o posameznih fazah dela so si udeleženci ekskurzije ustvarili pregledno sliko celotnega proizvodnega procesa od začetne faze - drobljenja oz. brušenja celuloznega lesa do rezanja in tehtanja gotovega proizvoda - celuloze.

Po izvršenem ogledu tovarno so se udeleženci ekskurzije zbrali v sindikalni dvorani tovarne. Ker je napovedano predavanje o gojenju topola in tehnični uporabi njegovega lesa zaradi odsotnosti povabljenega predavatelja odpadlo, je tajnik sekcije tov. Videnič, direktor GG Brežice, povedal prisotnim nekaj jedrnatih in poljudnih stavkov o gojenju topola kot hitrorastoče drevesne vrste v splošnem in o njegovem vse večjem pomenu v lesno-predelovalni, zlasti celulozni industriji. Prostrana, danes pustata ali slabo izkoriščena poplavna področja ob Savi, Krki in Sotli bi mogla z manjšimi izboljševalnimi posegi postati najboljša rastišča zlasti za manj zahtevne domače vrste topolov. S tem bi v veliki meri dvignili donosnost teh danes gospodarsko skoraj mrtvih površin, naši lesnopredelovalni industriji pa bi že v bližnji bodočnosti vsaj delno olajšali oskrbo s surovinami.

Letos ima Posavska sekcija gozdarjev in lesnih inženirjev v programu tudi strokovni ogled vresič in zbor gozdarjev celjskega, trboveljskega in krškega okraja, ki se bo vršil konec maja na Lisci.

Ing. Seničar Franjo.

Godba PGD Kapele

bo priredila v nedeljo, dne 9. maja, koncert godb krškega okraja in gostov iz Hrvaške ob 15. uri popoldne. Po koncertu domače godbe bo prosta zabava.

V slabem vremenu se preloži na prihodnjo nedeljo, to je na 16. maja ob isti uri.

Godba, ki uživa sloves kot najboljša godba v okraju, upa, da boste gotovo prišli na koncert in tako omogočili godbi do izpopolnitve instrumentov - prav tako pa ji dali pobudo še za marljivše delo v bodoče.

D. V.

Pobič sem star...

Tako so fantje peli nekoč, ko so odhajali od doma, danes pa pojo in vriskajo, saj se zavedajo, da se pripravljajo na svojo največjo dolžnost, na obrambo svoje domovine.

V ponedeljek so se zbirali mladinci letnikov 1934, 1935, 1936 in 1937 iz občin Dobova, Brežice, Catež, Velike Doline, Cerklj in Artič v starodavnem Bizelskem gradu na taborjenju. Obvezniki predvojaške vzgoje bodo gotovo dokazali kakor v Kostanjevici, da so disciplinirani, da so vredni vsega zanimanja tako od prebivalstva kot od oblasti, saj so grad v Kostanjevici očistili in uredili kot nihče doslej. Da bodo storili isto na Bizelskem gradu, nam jamči vodstvo in obvezniki, ki so že prvi dan pokazali svojo pripravljenost urediti si svoj začasni dom - bivališče v času taborjenja.

OBJAVA

Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Krškem obvešča podjetja in ustanove kakor tudi vse osebe v delovnem oziroma službenem razmerju na območju okraja Krško, da bo v postopku za dokaz delovne dobe s pričami za izdajo novih delovnih knjižic sprejemal prijave za zaslisanje prič le do 30. jun. 1954. Prošnje za zaslisanje prič po preteku tega roka bo zavračal.

Nadalje obvešča tudi, da bo pripustil k zaslisanju le prič, ki so bile prvič predlagane, kasneje predlaganih prič za dokaz iste zaposlitve ne bo upošteval.

Zavod poziva vse prizadete, da se tega roka držijo. Eventualno podaljšani rok bo objavljen v lokalnem časopisu.

Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Krškem.

Mesto Videm-Krško bo končno dobilo svoje gledališče

Poročali smo že da je bilo ustanovljeno DPD Svoboda za območje mestne občine Videm-Krško. Ze na ustanovnem občnem zboru so se formirale razne sekcije, in sicer: pevška, dramska godbena in šahovska sekcija. Največ se jih je prijavilo za dramsko sekcijo.

Na prvem sestanku dramske sekcije, katerega se je udeležilo 34 članov, so sklenili da se dramska sekcija preimenuje v Gledališče DPD Svoboda Videm-Krško. Za vodjo sekcije je bil izvoljen tov. Srečko Staut, za sekretarja in arhivarja tov. Poldka Kravos, za gospodarja tov. Karel Uršič. Poleg tega je bil izvoljen umetniški svet ki naj bi dajal smernice dramske dejavnosti in pa določil repertoar za letošnjo in prihodnjo sezono.

V letošnji sezoni bodo uprizorili komedijo Darja Nikodernija »Scampolo« ki jo režira tov. Staut, in pa Anzengruberjevo spevoigro »Svojejavček« v režiji tov. Badaliča. Premiera »Scampolo« bo predvidoma 14.

Nekaj o „Hmeljski princesi“

Navada v našem časopisu je, da se pomembni kulturni dogodki na podeželju omenijo prav površno; omeni se le kraj, čas in prireditelj. Ni pa omenjeno, kar je bilo na primer v igri, opereti in drugod dobro, kaj slabo. Zato sem mnenja, da dobra in pravična kritika nikakor ne bi ohromila dela na odrih, temveč bi prikazala napake v pravi luči. Igralci in režiserji bi z lahkoto popravili svoje delo in ga prilagodili zahtevi igre same kakor tudi zahtevi občinstva!

V nedeljo, dne 25. aprila je bila v Artičah repriza znane operete R. Gobca »Hmeljska princesa«. Opereta je v splošnem zelo dobro uspela, saj so Artiči kraj s staro kulturno tradicijo in tamkajšnje KUD spada med najboljše v okraju. Inscenacija je bila dobra, motila je slaba razsvetljava. Ker še dvorana in oder nista dograjena, so reflektorji, nameščeni na steni in zelo slabo koncentrirali svetlobo na odru. Najboljši med vsemi igralci

je bil vsekakor tov. Kežman, ki je vlogo prekupečevalca podal res tako pristrčno in prepričljivo, da za to vlogo zasluži največje priznanje. Arije v drugem in tretjem dejanju, svoje sanje - Hmeljski princ bi rad postal - in - pet malih princev bi imel - vse to je bilo zapeto res tako pristrčno in živo, da je bil zato nagraden z močnim aplavzom. Sploh je lik Salobirja, mehkega, nesrečnega, pristrčnega sanjarja, a obenem tudi vestnega in dobro računajočega denarnega mogotca in brezvestnega oderuha podal kar najbolje. Mimiko obraza, kretnje in svoj zvočni glas, vse to zna tov. Kežman povezati v tako prepričljivo celoto, da je, lahko rečem, eden najboljših igralcev daleč naokoli.

Tov. Ostreličeva kot »Hmeljska princesa« je bila nekoliko slabše podana. Lik mlade, navivne mladenke, ki moškega vprašuje, kaj in kakšna je ljubezen, bi moral biti podan malo živahneje. Tudi izraz obraza bi moral biti živahnejši. Drugače pa je tov. Ostreličeva igralka, ki si bo v vztrajno vajo pridobila nekoliko več živahnosti, kar se bo zelo podalo njenemu čistemu in lepemu glasu.

Tov. Deržanič I. je bil kot vzgojitelj Branko zelo slab. Ima sicer zelo lep, toda žal nekoliko preslab glas. Tudi drža na odru je nekoliko prisiljena - malo preveč je lesen. Če se mu bo posrečilo, da se svoje togosti znebi, bo postal izvrsten igralec!

»Gospod Koman« je bil podan zelo dobro, le enega naj se igralec odvadi: v kočljivih prizorih naj smeh zadrži. Zelo neprimerno je, da se v prizorih, ko bi moral pokazati jezen ali resen obraz, vse gube obraza kar same od sebe razlezejo v nasmešek.

Vse ostale vloge so bile podane bolj ali manj dobro. Zbor je bil odlično nastudiran, celo balet niso preveč togo peslali, kakor je to navada. Vsekakor je opereta dobro uspela in posamezne omenjene napake niso motile celotnega uspeha. S to uprizoritvijo je kulturna skupina Artiči zopet bogatejša za nekaj izkušenj in javnost seznanjena vsa, z delcem tistega, kar bi našemu podeželju nudili lahko tudi drugi odri.

Vse pohvalo moramo izreči režiserju in artičkim igralcem, saj s svojim prosvetnim delom vršijo lepo in hvaležen posel - izobražujejo podeželje! A. O.

Bizelski grad

Bizelski grad je bil središče gospodarstev plemiške rodbine Breže-Seliških. Po smrti Heme Breže-Seliške je grad s posestvi vred okoli 1745. leta prešel v last ženskega samostana, 1807. leta pa v last krške škofije. Na tem utrjenem gradu so gospodovali ministeriali grofov Breže-Seliških, pozneje Krških grofov Bizelski gospodje, sredi 18. stoletja pa je grad prešel v last grofov Tattenbachov. Po knjevinji Windischgrätz je grad prešel v last grofa Hugona Ceschi a S. Croce, med NOB pa je lastnica gradu nešteto krat prehranila in prenočila naše borce in jih tudi sama vodila preko nemških postojank in mimo zased v varno zaledje. Grad je doživljal težke »puntarske čase« v letih 1515, 1573 in 1636, bil je sedež deželjskega sodišča s pravico krvnega sodstva in vislice so stale pod gradom ob Sotli. Znamenita je v gradu tudi kapelica iz leta 1623 z baročnim oltarjem; krasni so okrasni stropov v sobah prvega nadstropja gradu.

A ne samo zob časa, tudi neodgovornost nekaterih ljudi je gradu skrajšala čas življenja; opuščen in okraden govori, da je nujno, da oblast ukrene svoje... najde odnesene predmete in jih vrne svim zidovom - pričam naše preteklosti, da pravi ostrejšje in uredi okolico, kolikor je ne bodo obvezniki predvojaške vzgoje. Očuvati je treba spomenik naše težke, suženjske preteklosti in naših svetlih današnjih dni. D. V.

Prešernova družba je izdala odlično delo nemškega pisatelja B. Travna roman

„Bela roža“

B. Traven nam odpira v »Beli roži« veren pogled v nemoralno življenje ameriških magnatov, v svet tistih, ki vladajo, ne da bi bili kronani, ki odlično posegajo v svetovno dogajanje, odločajo o vojnah in podobno, a so hkrati sužnji lastnega sistema.

Roman je ilustriral in okusno opremil M. Sedej. Knjiga obsega 230 strani in je natisnjena na dobrem brezlesnem beljenem papirju. Kljub temu je cena knjigi izredno nizka, saj stane vezana v polplatno s ščitnim ovitkom le 350 dinarjev, broširana s ščitnim ovitkom pa celo samo 270 dinarjev.

Knjigo lahko kupite v vseh knjigarnah, pri poverjenikih Prešernove družbe, lahko pa tudi direktno pri upravi Prešernove družbe v Ljubljani, Tomšičeva 9.

Prešernova družba

KMETIJSKI RAZGLEDI

Nasemu kmetu je treba tudi manjših strojev

Pred kratkim sem se mudil pri nekem naprednem kmetu v okolici Dobove. Prav na njivi sva ogledovala delo zobatega celorobega kolutastega valjarja, ki mu je kar mimogrede drobil grude na njivi. Res zobati — celorobni kolutasti valjar je drobil in rahljal zemljo in jo pripravil za setev. Kolikokrat je bilo treba toliki grude z ušesom motike ali pa z bati, ki so nalašč za to delo pripravljene. Včasih je po 10 delovnih dni bilo porabljenih na 1 ha, pa še delo ni bilo tako temeljito in dobro opravljeno.

Zal je takih strojev pri nas malo, ne bi pa bilo nobenih posebnih težav jih izdelovati in zanje bi imeli obilo odjemalcev.

Drobilcev grud je namreč mnogo vrst, za izdelovanje pa bi se izbral pač t.p. ki je našim razmeram najbolj prikladen.

Isti dan sem pri nekem drugem kmetu opazoval sajenje krompirja z vsedelom ali brazdačem. Ta stroj ima običajno 2 jamičarja, ki točno na enakih razdaljah izgredbeja jamice, v katere polagajo delavci krompir. Jamičarje izklopimo in priključimo manjše osipalnice, ki v jamice položijo krompir zaspajo ozir zagrebejo. Tak stroj lahko v 1 uri izkoplje ali zagrebe 15 do 20 arov površine, pri čemer sodelujeta še običajno po 2 ali tudi 3 delavci.

Ta stroj ima tudi tretji priključek, okopalniki, ki dnevno

okoplje (kultivira) 2,5 do 3 ha površine.

Evo, dva majhna stroja, velike gospodarske koristi!

Kje tiči vzrok da se n. pr. opisana stroja pri nas še ne proizvajata? V prvi vrsti bi morali to zahtevati postaviti kmetijski proizvajalci sami. Drugi prav tako važni inicijatorji proizvodnje kmetijskih strojev so kmetijski strokovnjaki.

O paši v gozdovih

Velike površine našega golega krana in tudi velike površine zankirnih grmišč po ostalih krajih naše države so posledica predvsem paše. Paša mora imeti plemenska živina, ni pa to potrebno v taki meri za klavno in molzno živino. Da bi pa površine, namenjene za pašo, bile smotrno izkoriščene, so potrebne tudi za ekonomske pašnike investicije. Take površine, ki so obrasle z grmovjem, praprotjo ter ostalim brezpomembnim plevelom, se pač ne morejo smatrati za pašnik, ki bi mogel dati dovolj velik donos, ter pomenijo veliko škodo za neposredne koristnike in za celotno družbo. Take površine bo potrebno čimprej urediti ali za pašnik, ali jih pa pogozditi v celoti ter iz njih napraviti nekaj, kar bo vsem v korist.

Zaradi pomanjkanja urejenih pašniških površin in nizkih donosov teh površin, se nekateri

Se tretja vrzel ki kliče po tesnem sodelovanju, pa je sodelovanje kmetijskih strokovnjakov pri ljudski tehniki. Smatram, da ni osnovni podatek le tehnično vzgojno delo na vasi, ampak je tudi proučevanje kmetijsko strojne tehnike za obdelovanje različnih kultur in različnih zemelj. Napredni gospodarji in mladina bi tudi kmetijskim strokovnjakom dali mnogo pobud, ki bi ob sodelovanju vseh treh: kmetijskih proizvajalcev, kmetijskih strokovnjakov in ljudske tehnike pokazali v kratkem zadovoljive uspehe!

posestniki zatekajo s svojo živino v gozdove, kjer se s pašo dela velika škoda. Naši kmetje sekajo plevelni smotrno, to je tako, da vsako leto izbirajo drevesa posamezno za posek; gozd se tako tudi naravno pomlajuje sam. Tako je skoro v vsakem gozdu tudi nekaj pomladka, ki ga pa živina popase.

Naš novi zakon o gozdovih prepoveduje pašo po vseh onih gozdovih, ki se pomlajajo v gozdnih nasadih in mladih gozdovih.

Logarjeva dolžnost torej je, da vsak prestopnik tega določila zakona o gozdovih prijavi! Tako bo sodnik za prekrške kaznoval vsakega, ki bo prijaven za tak prekršek, z zaporom do enega meseca ali pa s kaznijo do deset tisoč dinarjev.

Kot gozdove je smatrati vsako ono zemljišče, ki ima obliko gozda, ne glede na katastrsko stanje. Ing Anton Setinec

Novice in dopisi iz naših krajev

NA BIZELJSKEM

1. maj, praznik delovnih ljudi smo tudi pri nas dostojno proslavili. Pri prireditvah so sodelovali člani sindikata in ostalih organizacij.

Ze dan prej) so kljub slabemu vremenu pripeljali iz gozda dolgo smreko in zelenje, s katerim smo okrasili zadržni dom. Prvomajsko smreko so naše žene in dekleta lepo okrasile s travki in zelenjem, a na vrhu je postavljena petkraka zvezda, pod njo pa državna zastava. Pri vstopu k zadržnemu domu so postavili še slavalok z napisom: 1. maj — praznik delovnih ljudi.

Zvečer se je zbralo precejšnje število občinstva pri zadržnem domu, kjer so zakurili kres, ob katerem je igrala gasilska godba korračnice in partizanske pesmi. Ob tej priložnosti je o pomenu praznika delovnih ljudi spregovoril tov. Gustav Pečnik. Zatem je odjeknilo še nekaj strelcev — v počastitev tega dneva. Ob istem času so se tudi na sosednjih gričih opazili kresovi.

Na sam praznik so se domačini in izletniki sproščeno zabavali in hiteli na izlete. Domovi, uradi in ostali lokali so bili okrašeni z zelenjem in zastavami.

Tako je 1. maj potekel v prazničnem vzdušju. P. M.

Iz Zabukovja

Prvomajske praznike smo v Zabukovju praznovali v nedeljo, 2. maja. V ta namen je bil popoldne kulturni program v šoli, pred velikim številom obiskovalcev.

Najprej je nastopila šolska mladina. Gledalci so bili navdušeni nad prizorom »Domovina«. Temu je sledila spevoigra »Vasovalci«, ki so jo igrali člani KUD in je bila topla sprejeta, kar je dokazal dolg aplavz. Marsikateri je bil ginja ob pogledu na te »Vasovalce« ter ob spominu na minule dni iz svojih mladih let. Nato je igrala družina zelo dobro odigrala veseligr v treh dejanjih »Navaden človek«. Nekateri mladinci so bili prvič na odru, a so kljub temu dobro podali svoje vloge. Vsi igralci so vredni pohval, za dobro podano igrjo, saj vemo, da je to Nušičevo delo precej zamotano. Po predstavi so panje naših ljudi in omogoči

spet vsi polni veselja in zadovoljstva odšli proti svojim domovom. K. L.

V LESKOVCU

Kot vsako leto tako smo tudi letos v Leskovcu proslavili praznik dela — 1. maj. Proslavo smo imeli na večer pred praznikom v zadržnem domu. Organizacija proslave je bila zelo dobra. To pa zlasti zato, ker je bilo delo pravilno porazdeljeno. Organizator proslave je bil vaški odbor SZDL. Pred zadržnim domom so postavili mlaj ki je pozdravil vse obiskovalce proslave.

Po govoru tovariša Božiča so sledile pevске točke moškega in mešanega pevskega zbora ter mladinskega pevskega zbora. Sledile so še recitacije in enodejanka, katero so uprizorile

tečajnice RK pod vodstvom tov. Pirca.

Po kulturnem programu je sledilo ljudsko veselje, ki je trajalo pozno v noč.

V KRŠKEM

Na večer pred 1. majem se je zbralo pred gimnazijo v Krškem precejšnje število ljudi, ki so se strnili v povorko z godbo na čelu. Povorka je krenila na Videm in potem nazaj v dvorano Slavnostni govor o pomenu delavskega praznika je imel tov. Badalič Nato so sledile še recitacije in pevске točke. Sodelovala je tudi krška godba, videmski orkester in mladinski orkester pod vodstvom tov. Fajfarja.

Proslavo 1. maja je letos organizirala Svoboda skupno s sindikati

Z izsiljevanjem težav ne moremo reševati,

če za to ni potrebnih pogojev

V 15. številki »Posavskega tednika« smo na četrti strani čitali članek, ki ga piše D. V. pod naslovom: »363 nanovo odkritih primerov TBC od teh 190 s kavernami«. Zanimiv članek prikazuje enega zdravstvenih problemov v našem okraju, ki ga je v preteklem letu odkrila splošna fluorografska akcija. Ker bi nepoučen bralec lahko upravičeno sklepal, da ta oblast mnogo premalo skrbi za zdravje človeka in za razvoj zdravstvene službe, smatram za potrebno prikazati ta problem še z druge strani.

Da se je pisec članka sploh lahko lotil in mu dal tak naslov, je morala pred tem družbena skupnost v krškem okraju investirati več milijonov dinarjev za fluorografiranje pljuč vsem odraslim osebam v okraju, ki se je izvedla v jeseni preteklega leta. To je bila hkrati tudi ena najpomembnejših in uspešnih akcij v krškem okraju na področju zdravstva v zadnjih desetletjih. Tega pomembnega koraka, ki je bil storjen zato, da se ugotovi zdravstveno stanje naših ljudi in omogoči

zdravstveni službi uspešnejše delo pri zatiranju te zahrbitne bolezni, pa pisec sploh ne omenja. Ni potrebno naštevati tudi vrsto drugih vidnejših uspehov, ki so bili v okraju tudi na področju zdravstva doseženi v teku zadnjih let in ki so tudi vredni omembe.

Res pa je, da poleg tega (kar kor na drugih področjih) tudi v zdravstvenih ustanovah ni brez težav in problemov. Če bi njihova rešitev zavisela le od pisanja oziroma, bolje rečeno, od izsiljevanja, potem bi to kmalu rešili. Ker pa se moramo ozirati na objektivne možnosti, ki zavisijo v prvi vrsti od stopnje naše materialne proizvodnje, potem je stvar malo težja. Zdravstveni dom v Brežicah je eden od teh problemov, ki še čakajo rešitve. S sredstvi 19 milijonov dinarjev za investicije v zdravstvu, ki so predvidene v letošnjem družbenem planu, se bo med drugim, tudi problem zdravstvenega doma in njegovega inventarja, če ne v celoti, pa vsaj v glavnem rešil. Zakaj vsa ta leta po osvojitvi ni bilo mogoče investirati toliko sredstev v zdravstvo, kot se predvideva v letu 1954 in zakaj se vprašanje brežiškega zdravstvenega doma ni moglo rešiti prej, o tem pisec članka molči. On pomiluje stranko, ki živi nad protituberkuloznim dispanzerjem, kakor da mora ravno tam živeti, kakor da do sedaj ne bi imela možnosti preselitve drugam. Le njej pa doslej še ni prišla do živega ljudska oblast, da bi jo, ker ni hotelo prostovoljno, pa prisilno izselila v stanovanje, kjer bi njih zdravje ne bilo ogroženo. Da bi se vprašanje te stranke, ki tam stanuje kljub stanovanjski stiski že rešilo, če bi to hotela, tega D. V. verjetno ni vedel.

Kar zadeva odškodnino tov. dr. Bricu za njegovo delo v dispanzerju, pa stvar, kakor jo opisuje D. V. sploh ni resnična. Res pa je, da bi se stanovanje zanj že lahko dobilo, če bi se merodajni činitelji v Brežicah zanj malo resneje zavzeli, o čemer pa Posavski tednik to pot ni prvič pisal.

In kočino ostane še njegov zadnji odstavek, ki se glasi: »Osebe zdravstvenega doma v Brežicah poziva odgovorne činitelje, da zadevo v zdravstvenem domu uredijo, da uredijo stavbo, ki razpada... ker namerava celotni kolektiv v nasprotjem primeru podati ostavko...« Nisem prepričan, (ker te ljudi poznam) da delovni kolektiv v zdravstvenem domu resnično tako misli kakor je D. V. zapisal. In tudi če bi resnično tako mislil, kakor je zapisano, me zanima (verjetno pa tudi mnoge druge), kakšno je piševo stališče do tega, ali je ta kolektiv kljub težavam, ki jih ima, upravičen tako ravnati? Verjetno bi bralec tudi zanimalo, kako bi D. V. reševal te stvari, če bi vsi delovni kolektiv, ki delajo v podobnih in težjih delovnih pogojih kakor zdravstveni delavci v brežiškem zdravstvenem domu, tako ravnali? Če bi se dalo kaj izsiliti, če bi se zaviselo vse od tega, kaj ustvarjamo, potem bi se stvari hitreje urejale in pogoj za delo vseh povsod izboljšali.

Vabilo

Vse ljubitelje lepe fotografije vabim na redni letni občni zbor foto- kino- amatersko društvo Videm-Krško. Občni zbor bo v torek, dne 11. t. m. ob 20 uri v kotičku OLO. Vljudno vabileni! Odbor

Uspešno poslovanje Kmetijske zadruge na Vidmu

O poslovanju Kmetijske zadruge na Vidmu se je malo pisalo, čeprav ne moremo trditi zanjo, da ni dosegla nobenih uspehov. Njenih sedem odsekov, ki uspešno delajo, je pritegnilo k sodelovanju širok krog kmetov-zadržnikov, ki se čedalje bolj zanimajo za napredno kmetijstvo.

Poleg trgovine je bil živinorejski odsek tisti, ki je dosegel zavidljive uspehe. Ze leta 1952 je uvedel plemenilne kroge ter izvršil več temeljitih pregledov goveje živine, hkrati pa je tudi uvedel kontrolo molznosti. Rodovnik, ki je uveden, kaže na uspehe, ki so jih dosegli živinorejci: 2 kravi dajeta na leto več kot 3500 kg mleka, 5 krav od 3000 do 3500 kg, 6 krav od 2500 do 3000 kg, 10 krav od 2000 do 2500 kg ter ostale manj kot 2000 kg mleka na leto. V tem času so zadržniki vzredili 5 bikcev. Plemenilne kroge bi radi razširili tudi na zdolski sektor, kjer je privaten bikorejec, ki se ne drži pravil in ki ovira načrtno izboljšanje živinoreje.

Zadruga je skušala prepričati svoje zadržnike o potrebi, da vsakdo zavaruje svoje vinograde in polja proti raznim elementarnim nevarnostem. To je storila tako, da je vse vinograde in polja svojih članov kolektivno zavarovala. Uspeh takega zavarovanja se je pokazal lani, ko so po toči prizadeti kmetovalci dobili povrnjeno škodo. Sedaj se zadržniki zanimajo tudi za kolektivno zavarovanje živine, poslopij ter premečnin.

Lani je zadruga prevzela bivše posestvo na Sremiču, kjer je letos zrigolala okoli 0,5 ha vinograda. Izdelala je tudi plan obnove posestva, ki predvideva, da bo imela leta 1960 približno 21 ha vinogradov na žično napeljavo, kjer bi se pridelalo letno približno 11 vagonov sortnega vina. Za obnovo vinogradov se zanimajo tudi privatni kmetje in se v ta namen že obračajo na zadrugo, da bi jim nudila finančna sredstva.

Zadruga si je v nekaj letih svojega življenja ustvarila lastno premoženje v vrednosti 4.536.978 dinarjev. To seveda po zaslugi trgovine ki uspešno posluje. Samo lani je namreč opravila prometa v vrednosti 33.850.233 dinarjev ter odkupa poljskih pridelkov v vrednosti 3.903.153 dinarjev. Na vrednost odkupa je precej vplivala toča in slana, ki je prizadela videmskemu gospodarstvu občutno škodo. Restavracija in mesnica ter druge delavnice so lani opravile prometa v vrednosti 17.084.153 dinarjev.

Zadruga je imela 904.312 dinarjev čistega dobička, ki ga je namenila za izboljšanje kmetijstva: nabava dveh plemenjakov in mlatilnice, pomoč zadržnikom v obliki popusta pri umetnihi gnojilih in skočnini, zatiranje koloradskega hrošča itd.

Nedavno izvoljeni upravni odbor zadruge je izdelal gospodarski plan za leto 1954, ki je nekako takle:

1. Zadruga bo razširila plemenilne kroge tudi na sektor Zdole, prav tako pa bo uvedla molzno kontrolo tudi na področjih bivših KLO Zdole in Stari grad. V letu 1954 bo zadruga organizirala razstavo živine.

2. Zadruga bo članom prekrbela umetna gnojila in razna semena. Organizirala bo tudi zamenjavo merk, krompirja za semenskega.

3. Kmetijski stroji, s katerimi razpolaga zadruga, bodo dani v izkoriščanje zadržnikom, seveda proti primerni odškodnini. Z izkupičkom od prodanih strojev, ki jih zadruga ne rabi, bo nabavila nove stroje, ki bodo prav tako dani v izkoriščanje zadržnikom.

4. Zadruga bo organizirala učinkovito skropljenje sadnega drevja in bo v ta namen prekrbela članom potrebna zaščitna sredstva. Na zadr. posestvu bo na novo posadila 0,5 ha vinograda, obnovila pa približno 2 ha starih vinogradov, seveda če bo dobila za to potrebna finančna sredstva.

5. Zadruga trgovina bo prekrbela za kulturno potrebo svojih članov. V letu 1954 bo skušala odkupiti vse kmetijske pridelke svojih članov, ki jih bodo le-ti namenili za prodajo

na trgu. Organizirala bo tudi odkup gozdnih sadežev in živine.

Bežen pregled gospodarskega plana zadruge, ki je v tem članku zaradi pomanjkanja prostora nepopolno prikazan, nam pove, da Kmetijska zadruga na Vidmu skuša odigrati tisto vlogo, ki ji je namenjena. -nc

Komandirji centrov predvojaške vzgoje v krškem okraju so dobro opravili svoje delo

AVSENJAK LOJZE:

SOSEDOV KRUH

Taknega kruha, kakor so ga imeli pri sosedu, niso pekli nikjer. Rahel, skoro bel, skorja rume-na kakor rumenjaki. Naš kruh je bil proti njemu siromašen, da bi si ga bil komaj upal primerjati. Toda tak kruh so imeli pri sosedovih samo za goste v krčmi. Dve desetici je veljal hleb. Zase so imeli zmesnega, v katerem se je močno uveljavljala koruza. A tudi ta se mi je zdel mnogo boljši od našega.

Mnogokrat sem mater ociganil za zadnje novice in stekel po kos najboljšega. »Kje naj jemljem, otrok neumn! Ne vidiš, kako hudo je za denar? Pogledaj nas, v kakšni skrbi živimo!«

Skušal sem razumeti, a bel kruh je bil močnejši. Znova sem jo poprosil Z dlanjo je potegnila preko čela kakor bi odgnala skrb, segla v žep predpasnika in dala, kolikor je mogla. Zdaj razumem, da še celo več. In spet sem hrustal bel kruh.

A zgodilo se je, da mi mati ni več mogla dati novca, niti ne potem, ko sem jo poprosil še drugič.

»Nimamo in nimamo.« Pogledala me je boleče, kakor bi se ji razkralo srce.

Tedaj sem odšel k sosedovim

po zmesni kruh. Nastavil sem se sosedovi materi v kuhinji in nestrpno čakal. Poprosil nisem zanj, a vedel sem, da ga bo nasledil ponudila sama. Še vselej ga je.

»Hočeš kruha?«

Vrglo me je kviškul! Veselo sem prikimal. Odrezala mi ga je zagozdo, da se mi je ušibila roka. Ugriznil sem vanj. He-he, koliko boljši je bil od našega! Zmesen, a vendar toliko boljši!

Soseda je poznala mojo bolezen, pa se je še poigravla z menoj.

»Je dober, je-li?«

»In kako!«

Zadovoljno se je nasmehnila.

»Saj vem. Speči ga je treba znati! Ne ume vsakdo.«

S spoštovanjem sem jo gledal. Pravkar je mesila kruh. Njeno početje me je zdaj silno zanimalo. Gnetla je testo, ga zvijala v krogle, kot buča debela, ga spet razvaljala, prilila tople vode in zopet mesila, posipala ničke z moko in gnetla dalje, da ji je znoj zalival čelo. Aha! sem pomislil. Tako se torej umesi dober kruh! Hlastnil sem po tem odkritju kakor po veliki dragocenosti.

Odlašal sem iz kuhinje in zdrvel domov.

»Si se spet nastavljal?!« me je pozdravila mati. V roki sem še imel košček kruha.

Molčal sem. Vedel sem, da me mara oprezovanje in moledevanja z očmi! Njej pa ni dalo miru.

»Da te ni sram!«

Razumel sem, da moram nekaj reči, drugače bi mi rekla, da pasem mulo.

»Če pa je tako dober!«

Prizanesljivo me je pogledala.

»Bel, ne rečem, a njihov zmesni kruh je pač takšen kakor naš.«

»Mama — — te sem hotel ugovarjati.«

»Beži, bedaček! Vse je pri sosedovih boljše! Kruh, mleko, vse, vse. Vso sosedovo živino rajše paseš kakor eno samo našo kravico.«

Vse to sem ji verjel, a da bi bil naš kruh takšen kakor Pohletov? Nak! Dolgo sem še sedel pri materi, a v tem se nisva zedinila. Videl sem, da se mi je mati posmihala in zmajevala z glavjo, kakor bi hotela reči: Saj pravim, tale otrok! Jezilo me je in še trdneje sem ostal pri svojem.

Mati pa se je spravila k mešanju kruha. Z nožem je ostrgala nečke in iz papirnate vreče vsula vanjo rženo moko. Iz druge vrečice je prideljala še koruzno.

»Seveda!« sem vzkipel — »saj to ni prav! Soseda je nasula

moko iz predalnika in z lopaticno, natančno toliko koruzne in toliko ržene.«

Mati me je začudeno pogledala. Sprva se niti zavedela ni, kaj kvasim.

»Kaj — —?«

»Res.« Se potrdil sem.

»Vsakdo po svoje. Pri nas iz vrečice, pri njih iz predalnika.« Ostro me je premerila.

A šlo je za kruh. Nisem mogel molčati.

»Kajpak, seveda potem naš kruh ni tako dober — —«

Slo ji je na jezo in na smeh.

»Bedak,« mi je napisal z abrusila. »Okusil boš še slabši kruh. Past pojdi!«

Pa nisem ubogal. Spor o kruhu še ni bil končan.

Mati je premešala moko, napravila vanjo jamico in nalila tople vode. Nato je osolila.

»Aha! Pri Pohletovih pa najprej osolijo, potem šele prilijejo vode. Zato pa imajo tak kruh!«

Grdo me je pogledala, da mi je beseda obtičala v grlu.

»Ti me boš učil kruh mesiti?!«

Umaknil sem pogled, zadovoljil pa se nisem.

Vzdihnila je in mesila dalje. V razburjenju pa je prilila preveč vode. Testo se je pacalo, da ga ni dobila z rok. Menj se je zdelo prav, učiti pa si je nisem upal. Le važno sem puhnil skozi nos.

(Konec prihodnjic)

SPORT

TVD Partizan: JLA vojaški tim Cerklje 4:2 (1:1)

V nedeljo, dne 25. aprila t. l., je moštvo TVD Partizan Krško izbralo prost termin za prijateljsko nogometno tekmo z odličnim moštvom JLA iz Cerklj.

Tekma se je začela s silovitimi napadi gostov, ki so predvedli res lepo in tehnično igro. Ze v deveti minuti so gostje dosegli krasen gol. Domačini niso klonili pred nasprotnikom, ki je igral zelo dobro, posebno so se odlikovali levo krilo, leva zveza in desna zveza, ki se jim pozna, da so igrali v dobrih družstvih. Tudi drugi so odlično obvladali žogo. Domačini so zaigrali požrtvovalno in plod igre je v deseti minuti bil dosežen gol in izenačenje 1:1.

Napadi gostov so polno zaposlili vratarja, ki je imel obilo posla in je reševal, kar se je rešiti dalo. V eni izmed situacij je bil že skoraj gol in jo je branilec Istenič iz same črte potegnil v kot. Vsi igralci so se trudili, da obdržijo dober rezultat proti odličnim gostom. Saj so le-ti v nedavni prijateljski tekmi z Brežicami porazili 4:1.

Polčas se je končal neodločeno.

V drugem polčasu so domačini predvedli nekaj nevarnih situacij. Gostje so hoteli povisati rezultat. Ze v drugi minuti se jim je to posrečilo. Igra valovi z ene na drugo polovico. Igra postaja živa in zanimiva. Gledalci so navdušeni za igro, saj jih je bilo okoli tri sto. V 27. minuti brani Bračun siguran gol, v isti minuti se pred golom gostov razvije velika borba, vratar zapusti svoje svetišče, odbito žogo dobi Skafar

in jo prisebno pošlje preko vratarja v prazna vrata. Navdušenje se še ne poleže, ko Tihole pošlje žogo pred vrata, tam se znajde Potočan in v 31. minuti doseže vodstvo 3:2. V protinapadu gostje izsilijo dva kosa ki pa ostaneta neizkoriščena. Izenačenje je viselo v zraku. Igra je postala malo bolj ostra.

Izrazito smolo je imel Tihole, ki je streljal z vseh pozicij, žoga pa ni hotela v gol. Odlični vratar gostov je tri gotove gole odlično skrenil v kot in tako obvaroval moštvo pred večjim porazom.

Tudi vratar domačih se od tekme do tekme boljša. Ubrnil je več sigurnih golov — a odvaditi se mora nerove.

Ze je kazalo, da bo ostal rezultat neizpremenjen, ko v 44. minuti Tihole doseže efekten gol in postavi končni rezultat te velike in zanimive tekme.

Gledalci so zadovoljni zapušali stadion in izrazili željo, da bi radi videli še več takih tekem.

V predtekmi je B moštvo Partizana porazilo moštvo JLA Krško z rezultatom 2:1.

V prvenstveni tekmi Partizan Brežice: Rogatec v Brežicah je odločno zmagalo domače moštvo z rezultatom 3:0.

Vabilo

na okrajno konferenco LT, ki bo dne 13. maja ob 9. uri v prosvetni dvorani v Brežicah. Udeležba za delegate obvezna. Odbor.

Letos bo protituberkulozni teden od 9. do 16. maja

Tudi letošnji protituberkulozni teden se bo vršil v mesecu maju, in sicer od 9. do 16. maja. Geslo letošnjega TBC tedna je: »Pomagajmo patronažni sestri v borbi proti tuberkulozi«. Organizacije RK naj nudijo pomoč patronažnim sestram in babicam pri zdravstveno vzgojnem delu, v borbi proti zaostalosti, v borbi proti nehiigienskim navadam, razvadam in pijančevanju.

Dne 7. maja t. l. pride v naš okraj kino avto in ostane do dne 17. maja. Predvajali bomo zdravstvene filme o nalezljivih boleznih, o raznih poškodbah, kačjem piku, kako pomagamo ponesrečencu z električnim tokom, o asanaciji vasi in drugem. Filmi so ozvočeni in slovenski. Omenjeni zdravstveni filmi se bodo predvajali, kot sledi:

- 7. maja: Leskovec ob 16. uri, Krško ob 20. uri;
  - 8. maja: Zabukovje ob 10. uri, Blanca ob 14. uri, Boštajn ob 20. uri;
  - 9. maja: Pečica ob 10. uri, Zdole ob 14. uri, Globoko ob 19. uri;
  - 10. maja: Podstreda ob 16. ur., Senovo ob 20. uri;
  - 11. maja: Bistrica ob 16. uri, Bizeljsko ob 19. uri;
  - 12. maja: Kapele ob 16. uri, Dobova ob 20. uri;
  - 13. maja: Vel. Dolina ob 16. uri, Brežice ob 20. uri;
  - 14. maja: Cerklje ob 16. uri, Podbočje ob 20. uri;
  - 15. maja: Kostanjevica ob 16. uri, Vel. Podlog ob 20. uri;
  - 16. maja: Bučka ob 9. uri, Raka ob 14. uri, Studenec ob 19. uri;
  - 17. maja: Št. Janž ob 10. uri, Tržišče ob 19. uri.
- Okrajni odbor RK Krško.

Pepice

pripoveduje...

Mesec maj — mesec cvetja, zelenja in ljubezni. Vendar za letos to ne velja ker je letošnji mesec maj vse kaj drugega kot mesec cvetja in zelenja. Zdi se, da je vremenska služba popolnoma odpovedala; mogoče je eksplozija atomske bombe na Bikinih povzročila v ozračju tak direndaj. Edino prav imajo oni vremenslovci, ki pravijo oziroma napovedujejo vreme za prihodnji dan tako, da je vsem ustreženo. Cestokrat čujemo, da se napoveduje, da bo vreme od vedrega do oblačnega, če pa do večera ne bo padavin, bo isti dan suho. Naj-

točneje je pa napovedal tisti napovedovalec ki je rekel, da se bo stopilo takrat, ko bo prenehalo hladno vreme. Vsekakor pa lahko upamo, da se bo do meseca avgusta skoro gotovo stopilo.

Letošnji prvi maj je marsikomu prekrizal načrte zaradi slabega vremena. Je pač tako v življenju, da ima vsako zlo tudi svojo dobro stran. Tako so krški ribiči izkoristili vremenske neprilike prvomajskih praznikov in odšli ribarit na Krko, kjer se jim je sreča prav na široko nasmehnila. Saj je nekdo ulovil celo tri kapitalne some, tako da so krški ribiči z letošnjimi prazniki lahko prav zadovoljni, ker so imeli »odlične« prijem. To ribiško srečo in blagor jim prav od srca privoščim in jim želim, da bi jih celo ribiško sezono spremljala.

To slabo vreme je vplivalo tudi name tako, da nisem mogel obiskovati krajev v našem okraju, ker dežnika nimam, dežnega plašča tudi ne, po dežju se mi pa ni dalo iti, ker se bojim, da bi postal revmatičen. Pa prihodnjic več. Pozdravlja Vas Pepče.

Kotiček za pionirje

Sošolka je zgorele kot živa bakla

Čeprav je bilo v sredo, dne 17. februarja 1954, eno leto odkar je nesrečne smrti umrla Anica Hribar iz Podbočja, sem sklenila, da vam popišem njeno nesrečo.

Anica Hribar je hodila v gimnazijo v Kostanjevico. Bila je dobra učenka. Posebno je znala igrati žogo. Bila je vesela in pogumna.

Njena kočica stoji nekaj minut od mojega doma, samo da je njena na hribčku pri gozdu. Od tam me je vsak dan klicala, ko je šla v šolo.

A kako sem se prestrašila, ko nekega dne slišim strašno vpitje. To se je zgodilo na Stefanovo 1953. leta. Bilo je takole: Njena mati je šla zjutraj k maši, Anica pa se je odpravljala v šolo. Obenem je zakurila v štedilniku, a na žalost ji ni hotelo goreti. Zato je drva polila s petrolejem. Nekajkrat plamen švigne in jo oplazi po telesu. Od strahu si ni vedela pomagati. Zato je tekla po hribčku navzdol v vas. Med potjo je zgubila copate. Tako je bosá tekla po hribu navzdol, dokler ni vsa onemogla padla po snegu in kriknila v smrtni grozi. Ko so ljudje slišali, so hiteli na pomoč. Naš sosed jo je odpeljal v svojo hišo, kjer so jo mazali z oljem, kajti bila je vsa opečena. Skoraj vsa obleka je zgorela na nje.

Jaz sem medtem tudi tekla gledat, kaj se je zgodilo. Pretreslo me je do srca, ko sem jo videla. Ona pa je jokala in med jokom klicala: »Pomagajte mi, moja hišica, moja hišica!« Ljudje so to razumeli in hiteli na griček. Hišica je lesena in je tudi njo že začel objemati plamen. Naposled so ga pogasili, da ni bilo nič hudega. Mene so poslali po mater. Mati jo je objemala in jokala, ko jo je videla vso opečeno.

Nato so jo odpeljali v bolnišnico. Med potjo je vprašala: »Mamica, kaj pa hišica, je ostala?« Mamica ji je odgovorila, da je in jo tolažila.

Cez mesec dni sem jo šla s sošolkami in prijateljicami obiskat. Bila je bleda in vse je kazalo, da ne bo več dolgo. Ko smo odhajale, nas je mlo pogledala in zajokala.

Cez mesec dni so jo pripeljali domov, kjer je že v nekaj urah

umrla. Njena zadnja beseda je bila: »O mamica!«

Cez dva dni je bil slovesen pogreb, na katerega je prišlo mnogo ljudi.

Vsa šola je prišla in prinesla mnogo vencev. Ko smo zapeli »Vigred se povrne«, ni ostalo nobeno oko več brez solz.

Naj ji bo rahla domača zemlja in zelena Krka naj ji prinaša vsak dan tople zdravice od šole, učiteljev, sošolcev in sošolk!

Žugič Marica, dijakinja II. razr. gimnazije Kostanjevica na Krki.

Mesto na otoku

Mesto Kostanjevica leži na otoku, ki ga oblika reka Krka. Pred mestom se Krka cepi v dva rokava in se na koncu spet združi ter dobi pritok Studenca.

Na desnem bregu reke Krke so leta 1953 zgradili Zadrudni dom in ob tem času je mesto praznovalo 700-letnico, odkar je dobilo mestne pravice.

Mesto ima štiri razrede osnovne šole in štiri razrede nižje gimnazije. 4. r. gimnazije smo dobili šele lansko leto. Učenci smo vsi prav veseli, ker smo dobili štiri razrede gimnazije, da bomo lahko naredili malo maturo v rodnem kraju.

Cimrnan Antonija, dijakinja II. razr. nižje gimn. v Kostanjevici na Krki.

Zadnja pot Iljaževe mame

Dne 29. aprila 1954 smo spremili na zadnji poti mater številnih otrok-partizanov, ki je v najbolj usodnih dneh naše zgodovine na čeu svoje družine veliko žrtvovala za osvoboditev. Kako spoštovana je bila Iljaževa mama, je pričala številna udeležba občanov.

Pogreba so se udeležili predstavniki Obč. LO, predstavniki množičnih organizacij občine Bučka kakor tudi zastopniki OLO in zastopniki okrajnih množičnih organizacij.

Gasilska godba iz Krškega je na čelu sprevoda igrala ganljive žalostinke.

Ob odprtem grobu se je od

zaslužne pokojnice v imenu mladinske organizacije poslovlila tov. Milena Kralj, nato pa šolski upravitelj tov. Petančič, ki je v svojem govoru orisal vso njeno težko življenjsko pot in predanost osvobodilnemu gibanju.

V imenu borcev krškega okraja se je od zaslužne pokojnice poslovil tov. Colarič.

Za vse njene zasluge, ki jih je napravila na svoji življenjski poti tov. Iljaževa, jo bodo borci in aktivisti krškega okraja ohranili v častnem spominu. Slava pokojni partizanski mami!

ZAHVALA

Ob nenadni smrti naše matere **MARIJE ILJAŽ** se zahvaljujemo vsem, ki so nam v dneh žalosti stali ob strani. Prav posebno se zahvaljujemo **OLO**, Okrajni zvezi borcev, Okrajnemu odboru **SZDL** in Okrajnemu komiteju **ZK** v Krškem. Iskrena hvala gasilski godbi za žalostinke, Osnovni org. **ZK** Bučka za njen trud in občinskemu ljudskemu odboru Bučka za vso pomoč kakor tudi vsem darovalcem vencev in cvetja ter govrnikom tov. Mileni Kralj, Jožetu Petančiču, Alojzu Colariču ter ostalim, ki so delili žalost z nami ter se udeležili pogreba.

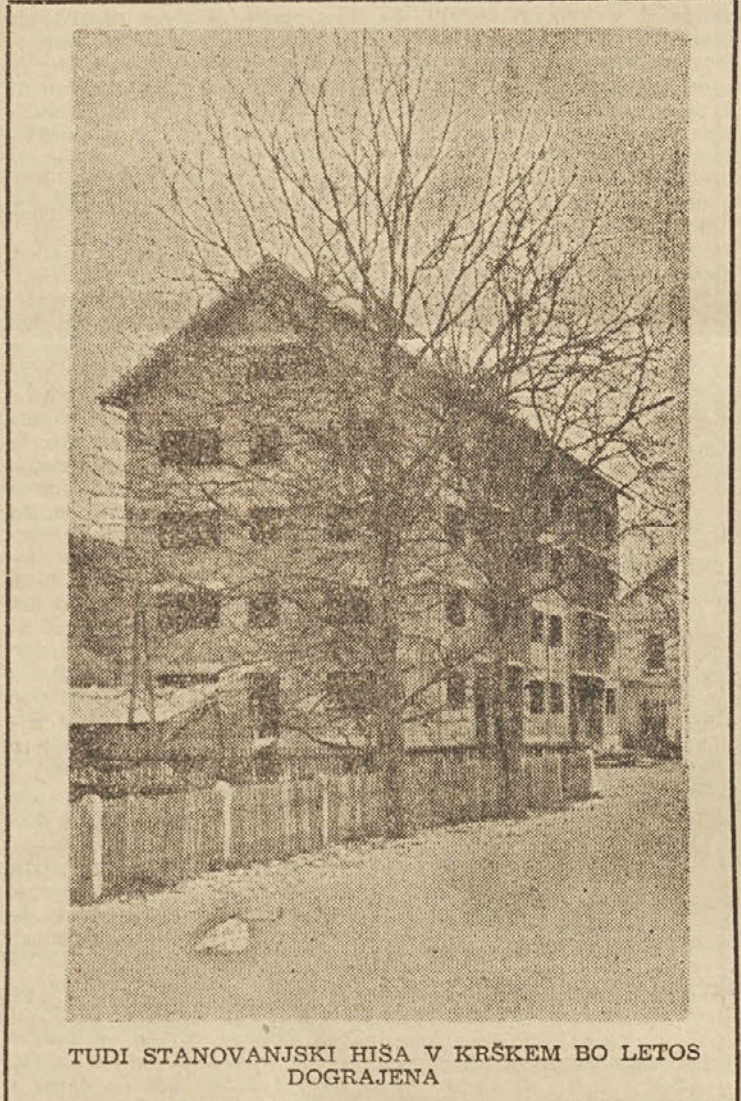
Zalujoča rodbina Iljaž. Dule

Pri nas doma

Moj dom leži kraj gozdička. Okrog njega raste sadno drevje in vzpenja svoje veje na streho. Na eni strani leži majhen vrt, v katerem cveto spomladni vijolice in zvončki. Na jablani pred hišo visi ptičja krmilnica, okoli katere skakljajo lačne ptičice. Najlepše je spomladni ko drevje zeleni in cvete. V lahni spomladanski sapici se gugajo veje, iz katerih se vsipavajo nežni in kakor snežinke beli cvetovi.

Res je lepo potovati po svetu, a še lepše je biti doma.

Gašpir Terezija, dijakinja II. razr. gimnazije Kostanjevica na Krki.

TUDI STANOVANJSKI HIŠA V KRŠKEM BO LETOS DOGRAJENA

Dobrica Cosic:

DAILEČ JE SONCE...

»Vi pa ste, čeprav vam je vse to dobro znano, vzeli puške, ropate in pijančujete po vaseh, posiljujete dekleta in se borite proti nam, ki prelivamo kri za svobodo. Kaj zaslužijo izdajalci?... Cemu molčite?... Nocoj ste kričali 'hura' in nam psovali komunistično mater... Govorite!«

»Smrt, prijatelji, smrt!«

»Postreliti nas je treba in konec!«

»Tako je! Vse vas je treba postreliti!«

Pavle je nekoliko pomolčal, jih posamič opazoval in nadaljeval:

»Tokrat vas ne bomo ustrelili. Izpustili vas bomo domov, toda če vas bomo še kdaj ujeli kot četnike, tedaj — vam ne bo več opročeno.«

»Tako je! Bog te živi!«

»Živci partizani!«

»Sežgati bi nas morali, če bomo šli spet k četnikom!«

»Pri materinem mleku nihče me ne bo več mobiliziral. Naj kolje toda puške ne bom več dvignil proti svojim bratom.«

»Pri vas bom ostal in se boril!«

»Jaz tudi!«

»Tudi: jaz se ne bom več vrnil

domov.« so zahrumeli ujetniki, ki so bili bolj presenečeni kakor veseli.

»Tiho zdaj! Dobro si zapomnite, kar sem rekel. Kdor hoče k partizanom naj stopi vstran, je Pavle mirno in ostro dejal; bil je prepričan o neiskrenosti njihovega odobravanja in izjav.

Deset jih je stopilo na stran in srdito gledalo fiste ki so novejših nosov in upognjenih glav še vedno stali na istem nestu.

»Pojdite sedaj! Kaj se ščepe-rite kot purani v kurniku!«

»Ljubo! Dale! Cemu se skrivata?«

»Tako ne bo šlo, Domo! Tvoja glava ni nič dražja od moje! Če ze umiramo, bratec, umirajmo vsi! To ze clovesko!«

»Samo domov stopim in uredim nekaj stvari, pa bom tu!«

»Če mi otrok ne bi bil tako bolan, pri moji veri, takoj bi šel z vami.«

»Cemu me tako pisano gleda, Milan? Veš, da imam slabo srce in da ne morem vzdržati hoje.«

Kmetje so se pričkali.

»Prosti ste! Pojdite domov in ne srečajmo se več takole.« je Pavle zagrozil z roko in odšel v hišo.

Kmetje so, presenečeni zaradi nepričakovane osvoboditve, veselo oživel. Nekateri so se poskušali objemati s partizani in jim stiskati roke; ti so jih strogo zavrnili, kakor da se jim stidi njihov dotik.

Okrog poldneva so četo napadli Nemci. Uspelo ji je kaznovati četnike in se brez boja umakniti v gozd.

Pavle in Vuk, ki sta imela vsak svoje skrbi, sta brez besed pričakala noč. Vuk odsotno in utrujen od bolečine, Pavle čisto živčno in nestrpno. Pavletu se je mudilo. Prepričan je bil, da bo tedaj, ko bo prekoraul Moravo, najsrečnejši trenutek njegovega življenja.

38 poglavje

Ko je padla noč, so se partizani v gosti koloni in naglem pohodu, izogibajoč se vsem, odpravili k Moravi. Ko je šel mimo svoje vasi, si je Pavle začel, da bi se oglasil doma in videl mater. Vedel je, da je samo še ona ostala doma. Materi bo hudo, ker se ni bil oglasil doma zato je želel, da bi jo videl. Deset dni je v domačem

kraju, hodil je mimo vasi, a se niti za pol ure ni mogel ustavititi v domači hiši. Strašno ga je mikalo, da bi je šel domov, a je vedel, da ga čakata Jovan in Maksim na določenem kraju, pa je slabe volje stopil dalje za kolono.

Jovan ga je pričakal sam, toda z nepričakovano novico: Brka je v vasi in ga kliče, naj pride oba z Vukom k njemu. Pavle se je začudil, na vse je mislil to noč, le na srečanje z Brkom ne. Pričakoval je, da se bo srečal in pogovoril z njim šele po prehodu čez Moravo.

»Kaj pa je s čolni?« je vprašal Jovana, da bi prikrl svoje presenečenje

»Nemci tako nadzirajo Moravo, da je po Brkovem mnenju pohod s čolni zelo tvegan.«

»Kaj pa v vojni ni tvegan, vruga?« je planil Vuk. »Kakor hitro si odvisen od zaveznika, si že obral melone! Kam pa se bomo jutri dali v tej ravnini? Kako pa misli, da bomo prišli čez Moravo?«

»Prav ima!« je pomislil Pavle, a tega pred Jovanom ni hotel reči.

Pustila sta četo za živo mejo in naglo odšla v vas. Sneg je kopal, nebo je bilo oblačno, noč temna in vlažna. Htela sta. Spotoma je Pavle razmišljal o pogovoru z Brkom in, ko sta prispela do niše, kjer ju je on

pričakoval, se je Pavle čutil miren in trden. Pri pozdravu pa mu je glas kljub temu zatrepal. Brka ju je pozdravil mirno in prisrčno z nasmehom, vesel, ker ju vidi. To je Pavleta hitro spravilo v dobro voljo in pomirilo. Brka se je nato spet začel sprehajati po mali, slabo osvetljeni sobici in poslušal Maksimovo poročilo o delu. Od časa do časa je Maksimu zastavil kakšno vprašanje, blago napravil kakšno pripombo, držal v roki neprižgano cigareto in jo vrtel med prsti

Pavle in Vuk sta sedla v senoco, malo proč od svetilke, ki je stala na miz. in se delala, kakor da ne poslušata junega pogovora.

Brka je bil srednje rasti, plečat, z nežnim bledičastim obrazom in ostro stisnjenimi rjavimi očmi ter z dolgim kljukastim nosom, ki je visel nad tankimi, sočnimi ustnicami. Brkov ni imel, čeprav so ga klicali Brka. Nosil je novo kmečko obleko in astrahansko kučmo, ki mu je tudi sedaj stala na glavi. Na levi roki ni imel dveh srednjih prstov. O tem, kako je izgubil prste na roki, so partizani ugibali vse mogoče. Vse to pa je še prispevalo k njegovi skrivnostni osebnosti in neznanji preteklosti. Najbolj razširjeno mnenje je bilo, da je prste izgubil v neki stavki ko je zgrabil žandarjevo puško na koncu cevi in mu je

dumdum krogla raznesla prste, ko je žandar sprožil. Zaradi soodlovanja v stavkah in demonstracijah, in ker je bil star komunist — kakor so mislili — je imel med partizani nedotakljivo avtoriteto. Doma ni bil iz tega kraja, niti ni bilo znano, od kod je; prišel je za sekretarja okrajnega partijskega komiteja, v začetku dvainštidesetega, po smrti predhodnika. Pavle se je bil nekajkrat srečal z Brkom, ko je ta obiskal odred in imel sestanek s štabom in partijskim vodstvom, ter tudi on ni poznal njegove preteklosti in poklica. O njegovem poklicu so bila med partizani različna mnenja. Večina je mislila, da je kovinski delavec. To so skedali po njegovem neposrednem odnosu do ljudi, jedrnatim in preprostim razlaganju svojega mnenja, še bolj pa po tem, ker je kovinski delavec najvišja kvalifikacija za revolucionarja in komunista. Pavle je bil prepričan, da je študent, poklicni revolucionar, ki se je bil v dolgem praktičnem partijskem delu navzel nekaterih lastnosti delavcev s katerimi mi se je družil. Brka seveda niti z besedo ni hotel nazivati na svojo preteklost. Vsem pogovorom ki so jih skušali partizani provokatorsko sprožiti da bi se v njih lahko izdala njegova preteklost se je Brka energično in smotno izogibal.

(Dalec prihodnjic)